

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és fapostályos:
Dr. FRANCISY LAJOS.
Társzerkesztő:
Dr. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 13 sz.
Hirdetések árai: Egy három hasábos petit sor ára 16 fill.
Többszöri közlésnél árkedvezmény. ::
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fillér.

Százezer korona.

Nyitra, május 12.

A Gyermekvédő Liga ez évi budapesti gyermeknapjának a gyűjtését tünteti fel a fenti szám. Nagy, ámbár nem kifogástalan áldozatkész-ségről tanuskodik ez a tekintélyes összeg.

Hogy a jótékonyság számára egy napon százezer koronát gyűjtenek, az annak a jele, hogy az emberekben még mindig meg lehet mozgatni azt a kis érző szervet, melyet szívnek neveznek. A modern emberben is van még érzés s ha ezt az érzést felébresztjük és fellelkesítjük, tud a mai kor embere is adakozni, tud áldozni is.

A mi azonban kifogás alá eshetik ebben az áldozatkésztségben, az a szíveknek az a zárkózottsága, melyen át lehetetlen az emberek jobb lelkületéhez, humánus érzéséhez hozzá férkőznünk, ha csak mesterséges eszközökhöz nem folyamodunk. Ilyen mesterséges eszköz a reklám és minden a mit a reklám fortélyá kigondol: a vásáros bódék, látványosságok, a társadalom befolyásos és érdekes egyéneinek szereplése, az ötletes meg-

lepetések, az emberek hiúságára számító különféle műfogások.

Kis gyermekeket és elmebajos embereket, ha le akarjuk őket esztani vagy valami jóra rábírnunk, olyan szavakkal kell dédelgetnünk, olyan dolgokkal foglalkoztatnunk, amelyek képzeletüket gyönyörködtetik vagy megrögzött eszméiknek kedvezni látszanak, hogy az alatt, a míg a figyelmük az őket gyönyörködtető és mulattató tárgyakra irányul, akaratuk a mi szándékaink megvalósítására ráhajlítható legyen.

A kiskorúságnak ilyen állapotában van ma a társadalom nagy része. A jótékonyság intézményei elpusztulnának, ha a vezetők nem gondoskodnának multságokról, gyermeknapokról, hangversenyek és színelőadásokról, melyeken szórakoztatják és gyönyörködtetik a közönséget s így aztán a zsebéből kihúzzák a koronákat, a kis és nagy bankókat, melyekre szükségük van az árvákat, betegeket, elaggottakat védő, istápoló szervezeteknek. Üvegházi virágfakasztás ez, a mely nem meddő, nem értéktelen, de nem egészen természetes, s azért üdeségre, színre, illatra nézve nem is olyan, mint a minőt

a szabad természet műhelye hoz létre.

Az emberi szív nemességének magától kell megnyilatkoznia. A nyomort, az inséget, a segítségességét akkor is meg kell látnunk, a mikor azt nem vetik a szemünk elé asszonyi bájaknak, vásáros bódék esecsebecséinek a takarója alatt; a lakás, ruha és élelem nélkül szűkölködők panaszszavát, segélykiáltását akkor is meg kell hallanunk, ha az nem száll felénk fülbemászó ének és zenének hangjain, hanem mint anyomor nyers, visszataszító kiö-rése, zavaros összhangtalanságban hangzik fel az élet mélységeiből.

A szív jósága olyan, mint a nap, a mely a hevét mindig árasztja, akkor is, midőn azt kedvezőtlen lég-köri viszonyok fogják el előlünk. A nap nem gép, mely nem ad meleget, ha be nem fűtik. A gépnek és nem a napnak természeti sajátságát utánozzák azok, a kik csak akkor tesznek jót másokkal, ha előbb erős fűtőanyaggal felmelegítik a szívüket. Az emberi szívnek természetes jó-ságára alapítja tanítását a keresztény vallás is, midőn az irgalmasságot, mint *életkötelességet* parancsolja és

„A NYITRAMEGYEI SZEMLE” TARGAJA.

A bányavári kulturharc.

Irta: Csapkay Sándor.

II.

Dániel sejtelve valóra vált: a bányaváry ügy egy éjszaka alatt mesésen nagyra nőtt. Tegnap még csak a beavatottak tudtak róla, de amióta a mélyen lesújtott apa a casinóban, telt ház előtt a Bánk-bán híres siralmára emlékeztető zokogását elbúgta, a Tihamér számárfüle egyszerre közügye lett a casinónak, s Tücsök Feri nadrágzsebébe mélyezett kezekkel, a „Ceterum censeo” vészjósó hangján adta ki a jelszót, hogy a tanárokat bojkotálni kell. Néhány tányérnyaló lelkesen éljenzett, az óvatosabb apák pedig nesztelen léptekkel surrantak ki a szobából.

Tücsök Feri, aki az egyik Bányaváry-lány reménybeli százezer koronás hozományával szemben eddigelé harmincezer korona erejéig volt „érdekelve” a vidék leghírhedtebb uszósainál, élére állott a mozgalomnak s a legismertebb korhelyekből (természetesen a szolid tanférfiak kizárásával) megalakította a „tanügyi vészbizottságot”, melynek feladata

volt „időszerű reformtervekkel a bányavári közoktatást modernebb irányba terelni”. A reformtervek el is kerültek, de mivel bennük a vezérelv az volt, hogy semmit sem érdemes megtanulni, mert az ember úgymint mindent elfelejt, az iskolákban nem léphettek életbe. Mindazonáltal a vészbizottság működése úgymint emlékezetes maradt Bányavár történetében. Ők hozták be azt a szokást, hogy a társaság konferencián lerészegedett tagokat kocsin szállították haza, holott eddigelé, szegénykének, gyalog kellett — úgy, ahogy — haza botorkálnok. Tücsök úr mozgalmának meg is volt a kívánt eredménye. Az ügy az egész várost felkavarta s akkor aztán a vészbizottság határozatban kimondta, hogy Bence János tanár áthelyezése iránt, mivel ő az egész város békéjét felzavarta, sürgős lépések teendők az illetékes köröknél.

Míg ezek történtek, a tanári karban két-felé ágaztak a vélemények. Az öregek azon a véleményen voltak, hogy a dolgot nem kell elhamarkodni s nem szabad a külvilággal haragra kelni. Az elefántrend lovagja már levélben tudatta, hogy fiát a boesánatkéréstől eltiltotta. Gyönyörűséges elméleteket lehetett hallani a világbékéről, az intézetnek egészen

a honfoglalásig visszanyúló hagyományairól és a pedagógiai tapintattól, mely minden bajnak egyedüli gyógyszere. A fiatalok Bence köré csoportosultak s álláspontjukat ekkép formulázták: Tihamér diák, ennél fogva tartozik illedelmesen viselkedni s magát a kiszabott büntetésnek alávetni. Ha pedig erre nem hajlandó, ne legyen diák. Másnap Bányaváry meglátogatta az igazgatót s hosszasan értekezett vele. Távozása után az igazgató karonfogta Bencét s Hoffer bácsi segédletével megkezdte az ügy békés elsimítására törekvő kísérletét.

— Lásna, amice, — kezdé Hoffer bácsi — az én időmben más világ volt. Az emberek nem pöröltek, a Bányaváry méltóságos jóban volt velünk. De volt is ám becsületünk! Még a városházai gróf is parolázott velem, mikor vendégségben volt Bányaváryéknál. Úgy ám! Jó ám jóban lenni a hatalmakkal! — Barátom, hagyjuk az ügyet! Ön még fiatal, önnek még sokat kell tanulni! — folytatta a direktor. Gondolja meg, fiatal barátom, ez az ember önnek sokat árthat. Ez egy előkelő személyiség, ez nem paraszt ám!

— Mi haszna, ha a fia az! — felelte a nyakas ember. A direktor a végső eszközhöz

sürgeti. Ha nem volna képes arra az emberi szív, hogy mindig és állandóan jó és jótékony legyen, a kereszténység isteni Alapítója bizonyára nem tette volna életkötelessé az irgalmasság eselekedeteinek gyakorlását.

A vallásos szellem meggyengülése okozta azt, hogy manap az emberek nagy része szemernyi fogékonysággal sem bír az emberbaráti célok felkarolása iránt s valósággal bele kell lármáznia az emberek fülébe az irgalmasság buzdító szavát és esőrgővel, kerepelővel, tarka színeknek mutogatásával kell az emberek figyelmét felhívni azokra a tanyákra, melyeken a vánszorgó nyomor és a züllő nélkülözés ütötte fel sátorát. A mily mérvben kivonja magát az ember a vallás befolyása alól, olyan mérvben teszi ki magát az élet más természetű behatásainak, melyek kiszárítják a szívet s annak érzésvilágát az anyagi érdekek terére helyezik át. Az ilyen szívnek az életét éterinjekciókkal kell éleszteni, hogy valami jót, valami nemeset tudjon még tenni, alkotni.

Pillanatnyi sikereket arathat a társadalmi jótékonyosság ilyen kiszáradt szívű embereknek a jótékonyági akciókba való bevonása mellett is, de tartós eredményekre nem számíthatnak ott, a hol az emberekől ilyen mesterséges módon kell az áldozatkészség eselekedeteit kicsikarni. Az emberbaráti szeretet virágzása olyan szíveket tételez fel, melyeknek élettörvényök a jóság és az irgalmasság, melyeknek van szemök, hogy meglássák az inséget mindenütt, a hol az jelentkezik, van készségük az inség felkeresésére és felkarolására.

Az emberbaráti szeretet virág-

nyult. Elősorolta Bánayváry félelmetes hatalmának összes eszközeit s végül jelentette, hogy a méltóságos azzal az igérettel távozott, hogy küldetésileg fogja kérni Bence át-helyezését.

E szavakra elemi erővel tört ki a felhabarodás az egész gyülekezetben. Hoffer bácsi reményvesztetten sietett vissza dolgozószobájába, a direktor pedig rejtélyes mosolygással nyúlt a eszengetyüggombhoz s hívatta a szolgát. A tanári kar hangulatáról egy soha ki nem derített módon néhány óra alatt értesült a Tüesök Feri vezérkara, mely esakhamar azt is megtudta, hogy az igazgató magához hívatta Tihamért s hivatkozva a társadalmi befogásra, mely a sértett nőtől való becsanatkerést úgysem tartja szégyennek és megáldásnak, hanem ellenkezőleg, lovagias és férfias kötelességnek, arra igyekezett rávenni a fiút, hogy a kapott utasításnak „különbeni súlyos következmények terhe alatt” a leg rövid időn belül tegyen eleget.

Még aznap este Tüesök Feri maga köré gyűjtötte társait, az idő előhaladtával felkelt asztala mellől s erősen esukló hangon gyűjtő beszédet intézett a jelenvoltakhoz, megállapítván, hogy a beketürés pohara immár esordultig

zásához az a tudat kell, hogy nem szolgálhatunk az Istennek és nem teljesítjük kötelességeinket a társadalom iránt, ha az élet nyomorúságainak enyhítéséhez tehetségünkől telhetőleg közre nem működünk. Ezt a tudatot a vallás fejleszti ki az emberi szívben s a hol ez a tudat kormányozza a szíveket, ott a felebaráti szeretet nem csak gyermeknapi adakozásban, hanem állandó jótékony-ságban, az irgalomnak ki nem apadó folyásában nyilvánul meg.

Egyedül ez lehet biztos orvosság a társadalmi nyomor bajai ellen.

A radikálisok munkában. Jösthetség nélkül is mindenki tudhatja, hogy a munkapárt és a Justh-párt között a választójogi reform tárgyában az elvi megegyezés nem lesz lehetséges. Minthogy pedig Lukács László ezidőszereint a munkapártra kénytelen támaszkodni, nagyon természetes, hogy ő most a választójogi reform alapján az ország színe előtt nem köthet paktumot Justhékkel.

A hangsúlyt arra kell helyeznünk, hogy az ország színe előtt. Mert hogy titokban meg fognak egyezni, vagy talán már meg is egyeztek, több mint bizonyos. Akinek szeme van láthatja, hogy Lukács és Justh miután elég hosszú keresés után egymásra találtak, vagyis abba a helyzetbe jutottak, hogy a radikális politikának szolgálatot tehetnek, nem fognak egymástól elszakadni, ha csak a parlamenti viszonyok alakulása, vagy egy új választás a megkötött és minden harcias beszéd, pózolás és duzzogás ellenére is kétségtelenül fennálló barátságának értékesítését lehetetlenné nem teszi. Meg kell bukni a és a politikai színtérről le kell szorulnia Lukács Lászlónak, hogy a Justhékkel kötött frigyé megszűnjék.

A míg ez be nem következik, addig a két érdektárs mindig fog találni módot radikális elveinek érvényesítésére. Titkos paktumok alapján fognak operálni és ezeknek a paktumoknak nem is annyira a választói jog reformja, mint általában az országos politika irányítása fogja alkotni a gerincét. Ha pedig a munkapárt többsége és a Justh-párttal eddig is eléggé élesen szembehelezkedett ellenzéki pártok a radikalizmus terfoglalásának útját

van tele. A bizottság tagjai éljenztek s az immár beálló ostromállapot jeléül meghagyták a koresmárosnak, hogy új sörshordót verjen esapra. Míg ez tartott, két pincér nehéz peccenyeboros üvegeket sorakoztatott fel az asztalra. Mikor már berendezkedtek, megkezdődött a tanárok szapulása. A főbűnös az igazgató volt. Személye fölött rideg megvetéssel akartak elszurranni, de Kókas úr, egy veres-orrú ügyvédbojtár szót kért s ezt diktálta, ékes magyarsággal, a jegyzőkönyvbe: „Az igazgató általunk hibás embernek találtatik. Mert valamiképpen a jó tanár a kathedrára történő lábbeli dobbanásával lecsendesíteni képes és hivatott a lázongó gyermekkedélyeket, ugyanazonosképpen a direktor, ha hogy ember és mi több férfi, köteles városunk évszázados hagyományai előtt zászlaját meghajtván, hatékonyan oda működni, hogy a zavargó elemek a törvény vaskorlátai közé szoríttatván és megkötöttetvén, városunk jóváhagyott és hitelesített vezéreinek kulturtörékvései előadályok ne gördítessenek”.

— Mi az a tanár? — vetette fel a kérdést Laska úr, a méltóságos titkára. Nekem semmi! Hát nektek!?

— Nekünk is! — felelték karban a tagok.

állják, ez esetben Lukács választat s a választásokat úgy fogja vezetni, hogy azokból egyfelől a Justh-párt a többi függetlenségi pártok rovására megerősödve kerüljön ki, másfelől pedig a munkapárt zöme radikális hajlamú emberekből toborzódjek össze.

Választások esetére is tehát meg vannak a két érdektársnak a tervei, kilátásai, törekvései s így Justhékra nézve ez az ultima ráció is Lukács László kezében sokkal előnyösebb, mint lett volna, ha Khuen-Héderváry, vagy valamely konzervatív szellemű politikai vállalkozik a választások kiírására.

Egészen nyugodtak lehetünk a felől, hogy meg van a minden eshetőséggel számot vető teljes megértés Justh és Lukács között s ebben leli magyarázatát az a körülmény, hogy nem csak Lukács, hanem a munkapártnak radikális közlegényei is munkába állottak és szövegetik a titkos paktum szálait. A munkapártnak nem radikális része, ez idő szerint a többség hallgatva várja a további fejleményeket. Várnak az ellenzéki pártok is. Ezekre nézve a eselekvés ideje akkor érkezik meg, a mikor a választójogi reform sarkalatos elveit fog kellene lerakni. Akkor elkerülhetlenné válik a parlament összes elemeinek differenciálódása s elválik majd az is, életképes-e Magyarországon a Justh-Lukács-féle radikalizmus?

Ujabb cserkészet a szabadkőművesség berkeiben.

Budapest, 1912. május 6.

I.

Az utolsó két három hétben sokat foglalkoztak hírlapjaink a szabadkőművesek ügyeivel.

Azok a hazafias és objektív tanulmányok, a melyekben Kovács Ernő, Miklósy, Huszár, Burián és mások feltárták a radikalizmus és a teljesen idegen szellemű internacionális progresszívizmus vizein járó magyarországi szabadkőművesség mai helyzetét, vallás és nemzetegység ellenes törekvéseit; azok a hazafiasan író hírlapok, melyek a mai összetételében és mostani programjával felette veszedelmes szervezet káros üzelmeire sürű időközökben reá mutattak, nemcsak felébresztették a közvéleményt s felvilágosították a hazafiasan és keresztény szellemben gondolkodók széles rétegeit az intézmény lényegére nevez: hanem magának a szabadkőműves szervezetnek keretén belül is megmozgatták és felébresztették

Bence, a nap hőse ezalatt mészázva sértalगतott az utcán. Éppen egy furesa álma jutott eszébe, melyet akkor álmodott, mikor ajándékkal kapta a két cigarettát a casinóban. Még nem is tudta, ki a nagylelkű adakozó, és mégis egész éjszaka elefántokkal álmodott. Háziasszonya, akinek reggel a dolgot elmondta, mindjárt ki is fejezte aggodalmát: „Meglássa tanár úr, az az elefánt még valami bajt esinál önnök”. Ime, úgy is lett. Éjjel tájban, mikor éppen hazamenőben volt, egy kocsival találkozott, melyen két férfi ült s az egyik a botjával vadul hadonázott. Mikor közel értek, a hadonázó kiáltotta:

— Le vele! Tudományt adjatok, tudományt! Nem tudtok semmit! Én, én mondom, Szlopálok Marci! — s azzal kiesett a kocsiból, de esodálatosképpen semmi baja nem történt. Kísérője és a tanár esakhamar talpra állították s vissza ül'tették a kocsiba. A könnyű baleset áldozata a vészbizottság előadója volt s most vitték haza a konferenciáról.

A korai reggeli órákban az a hír terjedt el, hogy a méltóságos a reggeli vonattal Pestre utazott, mert már komolyan hozzá akar fogni a „rendesináláshoz”, a bánayvári főgimnáziumban. Kísérétében van Tüesök Feri, aki meg-

ő ma nappal tette bizot rábar boes mely ki is iskola mert kezik város főkol

azon „testvérek” lelkiismeretét, a kik azzal a naiv hittel és meggyőződéssel lettek valamikor tagjai ennek az intézménynek, hogy annak kebelében az intézmény őseredeti elvei szerint „lelköket az Isten és emberszeretet szolgálataiba szegődtetve” az emberszeretet és haladás eszméjét fogják előbbre vinni. — Csak akkor látjuk, mennyire szükségesek voltak a külső lökések ezen alvó lelkiismeret felébresztésére, ha tudjuk, hogy egyes páholyok időnként fel-emelték ugyan szavukat a radikális irány, a haza és vallásellenes törekvések, az általánossá vált politizálás ellen, de mindenkor siker nélkül.

Ennek a jobb iránynak hívei nemesak hogy nem voltak képesek az intézmény keretén belül győzelemre jutni, hanem ellenkezőleg egy-egy tiltakozás után kénytelenek voltak a nagy többség előtt deferálni, mindenkor meglapultak és kénytelenek volt megnyugodni abban, hogy az egész szervezet munkássága a Jásziak, Szendék és Pfeiferek — a Martínovics, a Comenius és Eötvöspáholy — az ugynevezett hareias szabadműveltség irányzatával legyen külsőleg képviselve. Ennek folytán egészen helyesen és bátran mondhatta 1911. évi I. számában hivatalos lapjuk a Kelet „a harcoló szabadműveltség irányzata nem tekint se jobbra, se balra... — hanem támad minden mellétekintet nélkül. Ezen hareias, aggressiv irányzatnak hatalmas tényezője a Nagypáholy vezetősége, mely valósággal ennek az irányzatnak szolgálatában áll” (lásd alább a Bókay nagymester megnyitó beszédjének erre vonatkozó részét)... „a magyar szabadműveltség, ha kissé későn is, de mégis megértette az idők szózatát. Lassanként egész tömegében a radikalizmus zászlaja köré csoportosul.” Ennek a radikalizmusnak a programja pedig Jászi, Pfeiffer, Szende és társaik szerint: „harc a hitbizományok és a holt-kéz uralma ellen”... „az általános, egyenlő és titkos választójog mellett, a mai osztály-uralom — az agrár feudalizmus — letörése céljából, hogy megvalósíthassák a szekularizációt és a felekezeten kívüli népoktatást”. (Kelet 1910. évi I. 7. és 17-ik száma. Pfeiffer Ignác műegyetemi tanár, főmester felvételi beszéde a Comenius páholyban).

ígérte, hogy a vészbizottságot sürgőnyileg fogja értesíteni az eredményről. A dolog kezdett komolyra fordulni, mert a beavatottak tudták, hogy a méltóságos nem csinál lelkiismereti kérdést még a hazugságból sem, ha valakire a fogát feni. S nem telt el három nap sem a méltóságos elutazása után s az összes pesti lapok hasábos tudósítások hoztak a bányavári botrányról, leleplezve az elefántrend vitézét, aki piszkos lábait immár a kultúra tiszta esernyőjébe is be akarja tenni. Ez a váratlan fordulat lehűtötte a sértett apát: fiaeszkáját szépen kivette az iskolából s ezzel véget vetett a további eljárásnak. Dinom Jóska, a bűntárs pedig az ámuló atya parancsára sürgősen bocsánatot kért a sértett nőtől, aki a szokatlan kitüntetés hatása alatt egy értékes nyakkendőjét adott emlékül a lovagias ifjúnak.

Hogy ki volt Bence titkos jóakarója, azt ő maga sem tudta. De hogy ugyanezt néhány nappal később kényszerűségből maga is megtette volna, az egészen bizonyos. A vészbizottságnak azonban így is örökké a gyomrában maradt, mert nem tudták neki megbocsátani, hogy verseket ír. A vészbizottság, mely még éveken át permanenciában maradt, ki is mondotta, hogy ezentúl a bányavári iskolához nem szabad íróembereket helyezni, mert sértő a Bán aváry-dinasztiára s ellenkezik is a város hagyományaival, hogy a városban okosabb ember is legyen, mint a főkolompos.

Vesse már most össze ezeket a páholyok bizalmas tanácskozásai között elmondottakat minden objektive ítélő ember azokkal, a kiket Bókay Árpád dr. nagymesternek a magyarországi szabadműveltség f. é. április 27-én megtartott XXVIII. nagygyűlésén előadott s a nagyközönségnek számtalán megnyitó beszédéből közölök, és ítéljen.

A nagymester beszédjének lényeges része a következő:

„Szükséges az is, hogy ha nem is a szabadműveltség, mint intézmény, hanem a testvérek maguk a szabadműveltség eszméivel kimenjenek az életbe, hogy azokat ott terjesszék s azokat ott meg is valósítsák. Mert a legszebb eszmék, a legragyogóbb tervek is hiábavalók, haszontalanok, ha titokban maradnak, ha elássuk őket s ha megvalósításukkal senki sem törődik. Az eszmék minél nagyobb publicitása hozza nekünk azokat a profán segédesapatokat, melyeknek segítő munkája nélkül a legszebb, legnemesebb, leghasznosabb törekvések is semmivé foszlanak. Mind ennek az igazságát az utóbbi években mind több és több testvérünk ismerte föl, akik kivitték az életbe mindazokat a szabadműveltség eszméket, melyekkel lelkük a mi falainkon belül megrakodott, hogy belötsék a társadalmat az egészséges haladás gondolataival s a tiszta humanizmus érzelmeivel. S aki higgadtan, elfogultság nélkül, személyi momentumoktól mentesen végig gondolja a dolgokat, nem hiszem, hogy igazat ne adjon nekem, ha azt mondom, hogy helyesen történt így és ne mondja senki, hogy ezzel az országot porába, sarába hurcolták a szabadműveltséget: mert nem ez történt, hanem csak az, hogy lelkes és bátor testvérek, nem félve attól, hogy meg nem fogják érteni, hogy talán álprófétáknak is fogják tartani, sőt, hogy bántalomban, üldöztetésben is lehet részük és sebeket is kaphatnak: teljesítették szabadműveltség kötelességüket, mert teremtettek eszméink számára egy oly profán közvéleményt, mellyel szemben ellenségeink hiába viaskodnak ismert régi feyverekkel, a győzelmi babért a haladás eszméi fölé elnyerni. Ugy legyen!”

Ezek összevetéséből meg lehet teljes bizonyossággal állapítani:

1. a Jánus areot, a melyet a szabadműveltség a nagy nyilvánosság előtt, s a páholyok bizalmas körében visel, mást mond a nagymester úr a nagy nyilvánosságnak s mást mondanak és mást eszelekesznek a főmesterek és testvérek a páholyokban s azon profán gyülekezetek előtt, a hol beszélni vagy eszelekedni alkalmuk van;

2. hogy a nagymesternek egyetlen elítélő szava sincs azok ellen, a kik a vallás és haza ellenes irányzatot ápolják, sőt mi, a kik ezeket az üzemeket alaposan ismerjük, a „bátor testvérekben” a kik nem féltek attól, hogy „nem fognak megérteni, álprófétáknak tartani” Jászi, Szende, Pfeiffer urakat és társaikat ismerjük fel, hiszen ezek állanak a hareias irány élén, ezek teremtették meg azt a bizonyos „profán közvéleményt”, melyre Bókay céloz, a mely „közvélemény” a szociáldemokracia, a választójogi liga, a Reformklub s az ezekkel szövetségre lépett Justhpárt eszelekvéseiben nyilvánkozik meg. A nagymester nyilatkozatait másként értelmezni nem is lehet, mert hiszen együgyűség volna feltenni, hogy az egészséges haladás gondolatainak és a tiszta humanizmus érzelmeinek a társadalomba bevitele (melyre aligha van a szabadműveltségnek kizárólagos szabadalma) tehette volna ki bántalmaknak és üldöztetéseknek a testvéreket.

3. Ha figyelembe vesszük: hogy a magyarországi 72 páholyból csak 2 vidéki páholy maradt el a nagygyűlésről, 70 pedig képviselve volt és tüntető helyesléssel fogadta a nagy mester elnöki kijelentéseit, megállapíthatjuk: hogy, legalább hivatalosan, a külvilág előtt — az egész magyarországi szabadműveltség ugyanazon destruktív iránynak hódol. — Ne vegyék tehát tőlünk rossz néven azok a „testvérek”, a kik

mint például Szalay Károly („A szabadműveltség titkai”-ban), vagy mint Haypál Benő főmester (Paulus testvér most közreadott „Bibliás szabadműveltség” című apologetikus munkájában), el szeretnék magukról háritani a vallástalanság és nemzetegység ellenes irányzat ódiomát, ha mi őket egy kalap alá vesszük a többivel. A hivatalosan megállapított tények nekünk erre jogot adnak. Azok, a kik a Martinovics páholy irányzatával egyet nem értenek, sorra kilépnek a kötelékből. Így tett Vázsonyi, Bárczy, Bódy, Márkus Miksa, Bródy Ernő stb.

Allításaink helyességét igazolják azok a nyilatkozatok is, a melyek az *Estnek* egyik mult heti számában megjelentek. Bókay nyilatkozatából kellőképen megkérdőjelezve adjuk itt a következő jellemző részt:

„A páholyok vezetői mindig óva vigyáztak, hogy a páholyok munkásságát a politika meg ne zavarja (?) A Reform Klub éppen az teremtette meg: hogy a páholyokon belül nem túrtuk meg a pártpolitikát (?) Ha a páholyokban politizálni lehetne, akkor a Reform Klub soha sem született volna meg (?) Ezt a mostani kavardást gyarló személyi motívumok okozták (?)”

Ezzel szemben azt mondja Jászi Oszkár dr.: „A szabadműveltségben történt eseményeknek csak látszólag van személyi torzalkodás jellege. Valójában mély elvi differenciák kerültek a lefolyt napokban megoldásra, melyek már évek hosszu során foglalkoztatták a szabadműveltség közvéleményt. Az ugynevezett szociálista csoport évek óta arra törekszik, hogy a szabadműveltség intézményét merőben filantropikus és filozófáló jellegéből átalakítsa és a nagy emberi progressiv célok szolgálatába helyezze. Ez az akció a legteljesebb mértékben eredményes volt, ugyanígy, hogy a szövetség tulajdoni része ma egységesebb, mint valaha és minden komoly tényező egyetért abban, hogy a szabadműveltségnek ki kell venni aktív részét abban a munkában, melynek célja a polgári Magyarország kivívása”.

Rámutatva a két nyilatkozat közt megállapítható mélyesleges ellentétre, azt kérjük Bókay mester urtól: Vajjon a szabadműveltség páholyok eljárási szabályai és taktikája szerint, hol lettek a Reform Klubba s a Reform Klubból a szociáldemokráciával és a Justhpárttal közösen megtartott u. n. választójogi népgyűlésekre kivitt pártpolitikai dolgok megérlelve? Hol lettek azt a bizonyos profán közvéleményt megteremtő testvérek kioktatva? Nem a páholyok bizalmas műhelyeiben?

Olyan együgyűnek tartja a mester a magyar közvéleményt, hogy ilyen naiv, kezdetleges meséknek fel fog ülni? A két nyilatkozat közt tehát feltétlenül a Jászi felel meg a való tényeknek.

Bókay Árpád véleményével szemben, a nyilatkozattal egyidejűleg állapította meg egy nagyon figyelemre méltó hazafias vezérekben a *Pesti Hírlap* is (Április 26. 100. sz.), hogy „a darabont éra óta bevonult az aktuális napi politika s az érdekelt pártpolitika a páholyokba s ezzel megszűnt a szabadműveltség közt a hagyományos testvéri szeretet. Köztudomású dolog, hogy a fődarabontok a szabadműveltség közül kerültek ki s ugyanakkor dobták bele Bécsből — a szabadműveltség páholyok és Vészi főmester útján — a magyar közéletbe az általános, egyenlő és titkos választójogi jogok programját oly célból, hogy ezzel letörjék a magyar nemzeti aspirációkat”. „A darabontok leverése után... megalakították a szabadműveltség a választójogi ligát, a Reform Klubot, a Világ napilapot, a szabadműveltség egy része elkezdett agresszív válni és élesen támadta meg mindazokat, akik más politikai meggyőződésűek voltak s különösen azokat, akik a választójogi reformban is a nemzeti esz-

mét akarták érvényesíteni. Ez a nemzetközi agitáció egyszerre indít hareót a hit és hazá ellen. A nemzetközi irányzat és az egyház elleni harc a közvélemény előtt ma egy a szabadkőművességgel. Ha ez a destruktív irányzat tovább tart, akkor ez nemcsak a magyar közvéleményt fogja a szabadkőművesség ellen irányítani, hanem kötelességévé teszi a hatóságoknak is, hogy beleszóljanak a páholyok dolgába.

Kivétel nélkül tiszta színigazságok ezek, és ezeket a Pesti Hírlap írja, amelyről a nagy mesterek, főmesterek és egyéb kisebb-nagyobb testvérmesterek a legnagyobb képzelő tehetséggel sem állíthatják, hogy ez a hírlap az általuk annyira gyűlölt „agrár feudálisoknak” vagy a hitbizományok urainak, vagy a holtkézi birtokok élvezőinek lenne organuma.

A vezéreikk közlése igazi hazafias eselekedet volt a Pesti Hírlap részéről, melyről még különben meg kell állapítanunk, hogy szükségesnek tartja megkülönböztetést tenni egyfelől az *ideálisan humanus és hazafias*, másfelől az *agresszív és hazátlan szabadkőművesek* között. Megtennők mi is szíves készséggel, de azok után, amiket fentebb a nagygyűlésen történekről elmondottunk, alig lehetséges ez részünkről. Mi ezek után legfeljebb egyenként tehetünk kedvező megkülönböztetéseket, mert készséggel beismerjük, hogy olyan szigorú fogadalmak után, amiknek a belépők alávetik magukat, abból a szervezethez kíválni nem épen könnyű. És lehetnek ott, sőt, tudjuk is, hogy vannak olyan elemek is, akik még mindig azon reményben ringatják magukat, hogy az intézmény keretén belül érvényesíthetik jobb meggyőződésüket a radikális iránnyal szemben. Hogy ebben tévednek, előbb-utóbb be fogják látni. Ezt bizonyítja a Vázsonyi példája is. Ő mint a közélet gyakorlott embere csakhamar belátta, hogy „az ott észlelt jelenségeket” nem egy-két ember, de a vele mindenben egyetértő *Demokrácia* páholy sem volt képes megszüntetni s hogy *csak kettő közt van ott választás: vagy uszni az árral, vagy kilépni*. A hazafiasan érző és a vallás ellen dolgozni nem hajlandó rész tehát legjobban ha mielőbb kiadja a jelszót: *ki minden vallásos jó magyar ember a magyarországi páholyokból! Hitük és hazájuk iránti kötelességeik egyaránt ezt a megoldást írják elő.*

Ujdonságok.

Tisztelgés a megyés püspöknél.

A nyitrai székeskáptalan f. hó 5-én testületileg tisztelgett gróf *Bathhány Vilmos* dr. püspök úrnál, abból az alkalomból, hogy a főpásztor szerenésesen kiállott nehéz műtét után lényegesen javult egészségi állapotban székhelyére visszaérkezett. A káptalan üdvözlését *Czeizel Gábor* prelátus, nagyprépost tolmácsolta, kifejezvé a székeskáptalan örömét az egyházmegye főpásztorának felépülése felett. A püspök úr szíves szavakkal köszönte meg az üdvözlést s megragadta az alkalmat, hogy az egyházmegye papsága iránt érzett szeretetének most is kifejezést adjon.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter *Miklósi Géza* szaklecai járásbírói telekkönyvi betétszerkesztő szakdjnokot a nagytapolesányi járásbíróshoz és *Csmelik János* szenicei járásbírói díjokot a nyitrai törvényszékhez iróká, *Gazsóvi Károly* lipótvári, *Marusinecz Simon* illavai kir. orsz. fegyintézeti örököt alkalmazásuk helyén főfegyőrökké nevezte ki.

A vármegye főispánja a lapágyarmati állami elemi iskola gondnokságához elnökké *Kovalik Bódog* földbirtokost, tagokká pedig *Vinkler Vilmos* körjegyzőt és *Rosenzweig Lipót* földbirtokost a forrószegi állami elemi iskola gondnokságához elnökké *Schweitzer Simon* földbirtokost, taggá *Babuska János* földész, a sa-

ládka állami elemi iskolai gondnokságához elnökké *Klobusiczky Kálmán* kovarei körjegyzőt, taggá *Telek János* földmivest, a tótsóki iskolához elnökké dr. *Bleyer Arthur* felsőhatráki orvost, az ujszabadi iskolához tagul *Chmupa György* földmivest kinevezte.

Áthelyezés. A földmivélsügyi miniszter *Tihanyi Vilmos* állatorvost *Miavéről* Nemesócsára, a miavai járási m. kir. állatorvosi állásra pedig *Stark Géza* m. kir. állatorvost *Topánfalváról* áthelyezte.

Egyházmegyei hírek. Dr. *Dudák János* apát, egyetemi tanár lemondott a székéi ügyész állásáról s helyébe a megyés püspök úr dr. *Mihalovics Ede* theol. tanárt és székéi tanácsost nevezte ki. Az új székéi ügyész által eddig viselt *advocatus pauperum* tisztségére pedig dr. *Kasala János* theol. tanár és székéi tanácsos nevezetett ki. Az új funkcionáriusok a f. hó 7-én tartott székéi ülésben tették le a hivatalos esküt. — *Zsibek Gusztáv* egyházasnádasi plebános megkapta a felsőmarikói plebániai jóvadalmat; *Zsibek Antal* óesadi s. lelkész ideiglenes adminisztrátornak küldetett Egyházasnádasra.

Gyermeknap Nyitrán. Május 23-án gyermeknap lesz Nyitrán, melynek jóvedelme fele részben a Gyermekvédő Liga, fele részben pedig a *Nyitrai Keresztény Nőegylet* céljaira fordítatik. Nagyon helyesen járt el a rendezőség, midőn a gyermeknap adakozásában való részvételét a Keresztény Nőegylet is kiterjesztette. Sőt az volna a leghelyesebb, ha a gyermeknap a jövőben kizárólag a vármegyei gyermekvédő intézmények szolgálatába állítanék. Mert talán még sem lehet azt indokolt eljárásnak tartani, hogy az országos gyermekvédelem céljaira adakozzunk akkor, midőn hasonló célú helyi intézményeink nyomorúsággal küzdenek s az anyagi eszközök hiánya miatt a megszűnés végzete előtt állanak. Ha valahol, így ezen a téren a helyi patriotizmus nagyon megengedett dolog, sőt okosság és előrelátás.

Eljegyzés. *Kapsz István* galgóczi kath. elemi iskolai tanító jegyet váltott *Köhler Aranka* kisasszonnyal, özv. *Köhler Vilmosné* bájos leányával.

Adakozás. A fájdalmas Szűz Anya kápolnájára a mult kimutatás óta adakoztak: Egy valaki 10 kor. *Kubicza Hermin*, *Huszár István* és *Csernyánszky Ida* 5—5 kor. *Kotrusz Gyuláné* és özv. *Nedőczy Pálné* 4—4 kor. *Tóth Jánosné*, özv. *Schneider Józsefné*, *Liptovszky Irma*, ifj. *Kiss Endréné*, *N. N.*, *Dovorányi Berta*, *Gulyás Jánosné*, *Csevela Karolin*, *Wagenhoffer Jakab*, *Pauliesek Vincéné* és *Farkas Sándorné* 2—2 kor. *N. Antal*, *Rozenthal Ferencné*, *J. N.* és *N. N.* 1—1 kor. Összesen 59 korona, előbb kimutatva 213.20, főösszeg 272.20 kor.

Hymen. *Hájek Győző* Érsekújvár város rendőr-alkapitánya f. hó 11-én vezette oltárhoz az érsekújvári plebánia templomban *Hunyadi Mariska* úrhölgyet.

Czeller Lajos közalapítványi urad, számtartó örök hűséget esküdött *Vágsellyén Péter* Mária áll. igazgató tanítónőnek.

Ruttkay Jenő galgóczi kir. adóhivatali iktató f. hó 12-én tartja esküvőjét *Kollányi Sárka* kisasszonnyal *Tosokberéndről*.

Iskola látogatás. A nyitrai iparos és kereskedő tanonciskolát ez idén az iskolai szakfelügyelőkön kívül *Firbás Nándor* igazgatótanár, az országos iparoktatási tanács tagja, mint közokt. miniszteri megbízott is meglátogatta. Nevezett a mult héten több napig időzött városunkban, minden osztály tanításán jelen volt, a tanulóknak kérdéseket intézett, az írásbeli és rajzbeli munkálatokat szakszerűen átvizsgálta s szerzett tapasztalatai nyomán kijelenté, hogy tanonciscoláink az ország legkiválóbb iskolái közül valók.

Összinté örömmel gratulálunk *Bieliczky Elek* isk. igazgató s a buzgó tanítóknak, akik a közismert kedvezőtlen viszonyok és akadályok ellenére ezen gazdaságilag és a magyarsítás szempontjából olyannyira fontos iskolákat városunkban felvirágoztatni tudták. Valóban ideje volna már, hogy az illetékes hatósági közegek is észrevegyék ezt az intézményt s gondozzák és támogassák működésében; ideje volna valahára, hogy a munkaadók nagyobb érdeklődéssel és jóakarattal legyenek a tanoncotatás iránt, annál is inkább, mert hisz ez törvényes és emberies kötelességük. —ó.

Változás a tavaszi bérmlás rendjében. A már korábban megállapított bérmlási sorrendet ismét meg kellett változtatni, a mire okot szolgáltatott a megyés püspök úr betegséggel kapcsolatos körülmények. Az orvosok ugyanis arra való tekintettel, hogy a műtét okozta fájdalmak teljesen még meg nem szűntek és a püspök úr egészségi állapota a hosszabb időt igénybe vevő fáradságos utazást és fungálást ezidő szerint még meg nem bírja, a tervbe vett bérmlást megrövidítését tanácsolták. Ehez képest az új sorrend a következőképp állapított meg:

A bérmlás május 19-én *Trencséntőlgyesen* kezdődik, a hova a kúradnai plebánia hívei is jönnek; 20-án *Mittán* lesz bérmlás az alsómotesieci; 21-én *Dezséren* a bobóthi és felsőszalatnai; 22-én *Bánban* a zayugróci; 23-án *Ribényben* a nagyhelyényi és nagysándori; 24-én *Nagybéliesen* a viszoesányi; végül 25-én *Kinorányban* a nyitrazámbockréthi plebánia híveinek csatlakozásával.

A vármegye tavaszi közgyűlése.

Nyitra vármegye állandó választmányának ülésén szó volt róla, hogy a vármegye tavaszi közgyűlése május 21-én lesz. Mint értesülünk, a közgyűlés napja módosítást szenvedett, a mennyiben május hó 23-ára hívta össze *Craus István* főispán a törvényhatósági bizottság tagjait.

Nyitra vármegye Ált. Tanító Egyesülete f. hó 28-án Nyitrán a „*Tanítók Háza*” ügyében rendkívüli közgyűlést tart.

Tanítók gyűlése. A nyitrai, érsekújvári és vágsellyei egyesített tanítói járáskör f. hó 9-én Nyitrán jól látogatott közgyűlést tartott. *Bresnitz B.* gyakorlati tanításban mutatta be a kamatszámítás tanításának módszerét, *Kovácsik N.* pedig mintaleekét olvasott fel a földrajztanítás köréből. Az ifjúsági egyesületek nagy hasznosságáról *Massányi B.* elnök olvasott fel lelkesítő és tanulságos munkálatot. *Dorossényi Gy.* a rajztanítás új módszeréről tartott értekezést. *Beható* eszmecserre fejlődött ki az egyes előadások fölött, melyben *Péter*, *Erdélyi*, *Teslery*, *Kuzséli* tanítók vettek részt. *Jánosy Gy.* kir. tanfelügyelő ismételt, buzgó felzólalása után véget ért a szép eredményű tanítói gyűlés.

Nem akadt pályázó. Nyitra vármegye tisztii főügyészi állására április hó 30-ig, a kitűzött határidőig egyetlen pályázat sem érkezett az alispánhoz és ezért a tavaszi közgyűlés tárgysorozatán, értesülésünk szerint egyáltalán nem is fog szerepelni a tisztii főügyész választása.

Bucsulakoma. *Leyrer László* királyi ügyész tiszteletére, a ki Nyitrára vezető ügyésznek nevezetett ki, aranyosmaróthi jóbarátai és tisztelői, az ottani tisztviselő- és jogászközönségnek zöme a mult szombaton a *Benkovic-féle* vendéglőben bucsulakomát rendezett. A társas-vaecorán dr. *Kail* Antal törvényszéki elnök a bíróság, *Mailath István* alispán a köz-igazgatási tisztikar és dr. *Ardó Sándor* ügyvéd az ügyvédség képviselőiben emelte poharát *Leyrer Lászlóra*, a kinek majd köszöntő szavai után dr. *Persay Ferenc* mondott igaz érzéstől áthatott beszédet, a melyben elragadó módon adott hangot az egybegyűltek érzéseinek. A vidám társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt és lelkes szeretettel bucsuzott az általánosan becsült és kedvelt kir. ügyésztől.

Egy hitelszövetkezet segélyezése. Csacza és vidéke hitelszövetkezet háztelvi költségeinek részbeni fedezésére a földmivélsügyi miniszter a felvidéki miniszteri kirendeltség előterjesztésére 4000 korona államségilyt utalványozott.

Ifjúsági kirándulás. A trencsényi kir. kath. főgimnázium ifjúságának nagy része, számszerint 130-an, 7 tanár vezetése alatt f. hó 1-én *Csejte* várába rándult ki. *Reiczky Bertalan* esp. plebános volt szíves őket a várban kalauzolni, s így az ifjak mindent láttak, ami ott csak megtekintésre érdemes. A délután folyamán megzemlélték a tanulóknak még a csejteit nagyarányú kőbányát is, ahol nagyon barátságos vendéglátásban volt részük. A tulajdonos részvénytársaság uzsonnát és sört adott a 130 kifáradt és megéhezett ifjúnak. A tanulók a legszebb emlékekkel érkeztek vissza ugyanaznap éjjel *Trencsénbe*.

A nyitrai kath. legény-egylet május hó 12-én tartja az idei rendes évi közgyűlését.

Uj m. kir. állatorvosi állás. A földmívelési miniszter Zsolna város részére egy városi m. kir. állatorvosi állást rendszerezett, mely állásra Nagy László, m. kir. állatorvos nevezte ki.

Gazdasági egyleti gyűlések. A Trecsenyvármegyei Gazdasági és Erdészeti Egylet, szerdán, május hó 15-én délelőtt 10 órakor tartja a vármegyei ház nagytermében igazgatóválasztmányi ülését. Ugyanezen délután 3 órakor ugyanott tartja a Trecsenyvármegyei Hidegvérű Lótenyésztő Szövetség alakuló közgyűlését.

Szecsányi Vilmos síremlékére negyven koronát megszavazott a „Bodoki Segélyező Egylet” választmánya, „tekintettel arra, hogy a megboldogult hervadhatlan érdemeket szerzett a szóban lévő Egylet felvirágoztatása körül.” A kegyelet eme adományáért és nevében köszönetet mond a gyűjtő bizottság elnöksége.

A Titanic katasztrófájánál megmenekült utasok menekülésüket Marconi zseniális találmányának, a drótnélküli távirónak köszönhetik. E megrázó pusztulás alkalmából sokak lelkében feltámadhatott a vágy, hogy megismerkedjenek az emberi szellem e szép alkotásával. Erre kedvező alkalom kínálkozik f. hó 18-án, szombaton d. u. 5 órakor a Schiller-féle szálló kertjében, hol *Szecsányi János* galgóczi polg. isk. tanár kelendő magyarázat kíséretében működés közben mutatja be Marconi készülékét. A belépődíj személyenként 1 kor., az előadás tiszta jövedelme a *Nyitrai megyei Tanács Haza* javára fog fordítani.

Visszaélések a betétszerkesztés körül. Megirtuk lapunkban, hogy a miavai járásban visszaélések történtek a betétszerkesztés körül. Dr. *Nyékhegyi Lóthár* kir. törvényszéki elnök az igazságügyminiszter megbízásából vizsgálatot tartott a helyszínén. Mint értesülünk, a törvényszéki elnök, *Papanek* telekkönyvvezetőt és *Kubinyi* telekkönyvi díjnokot, kiket *Trgma* telekkönyvi albíró feljelentett a miniszternél, hogy magánmunkálatokat végeznek Karaj és Szakadék községben és erőszakolt telekfelmérésekkel a népet zsarolják, fegyelmileg felfüggesztette, valamint hivatali csalás miatt az ügyészségnél feljelentette. Mianyan azonban csak kisebb visszaéléseket észlelt a vizsgálatot vezető törvényszéki elnök, amelyek csupán a fegyelmet vonják maguk után.

Missió a fegyintézetben. A lipótvári orsz. fegyintézetben P. Csambál és P. Somogyi jézustársasági atyák április hó 28-tól május 5-ig missiót tartottak. A buzgó atyák fáradságot nem ismerve dolgoztak a fegyház szerenéséért lakóinak megtérésén és lelki megújulásán. Nem minden rabnak a szívéhez tudtak hozzáférközni, mert ahol nagy szenvedélyek vihara dúlta fel a lelket, ott a magába szállás, a megtisztulás olyan akadályokba ütközik, amelyeknek az elhárításához sokszor hosszú idő szükséges, mégis 400-an járultak a szentségekhez. P. Csambál ez alkalommal megalakította a Jézus legsz. Szívének társulatát, melybe a szabadlakók közül is sokan beiratkoztak. *Schöber* Ernő fegyintézeti igazgató meleg szavakkal mondott köszönetet a missió atyáknak, valamint *Csulák* Lajos lelkésznek, akinek gondoskodásából tartatott meg a nagy lelki haszonnal járó ajtatosság a Lipótvár is a fegyházi missiók körébe vonatott.

Halálozás. Kelecsényi és hrabói *Kelecsényi* Sarolta úrhölgy hosszas betegeskedés és a szentségek ajtatos felvétele után 84 éves korában Nyitraivánkán május hó 4-én elhunyt. Tetemét a nyitraivánkai sírkertben helyezték örök nyugalomra. Az elhunytban *Fába* Zsigmondné szül. *Kelecsényi* Nepomucena és *Kelecsényi* Rafael baracska birtokos nővérüket gyászolják.

Reiszel Istvánné, szül. *Stevula* Eleonóra, *Reiszel* István Nyitraizsámokréti község bírájának neje, 14. évi boldog házasság után életének 52. évében hosszas szenvedés után Nyitraizsámokréten elhunyt. A megboldogultat kiváló erényei miatt mindenki tisztelte és szerette. Temetésén, mely f. hó 7-én történt az egész község lakossága résztvett, s Nagytapolcsányból is több előkelő egyén jelent meg a

végtszességén. A gyászmenet az önkéntes tűzoltók kísérete mellett indult meg s az elhunytat az egész község kikísérte a temetőbe, a hol a férje által készített családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. A halottat szerető férjén kívül 10 éves fiaeskája és kiterjedt rokonság gyászolja.

Özv. Lauffer Józsefné szül. *Simon* Emilia, *Simon* Béla kir. tanfelügyelő és takarékpénztári igazgató nővére, 82 éves korában Budapesten elhunyt. Tetemét Trecsenybe szállították, ahol temetése folyó hó 5-én ment végbe.

Uj társaskör. Galgócson e hét folyamán „Közművelődési Magyar Társaskör” címen új egyesület alakult. A kör célja a magyar nyelv intenzív fejlesztése.

Tanítói gyűlés. A Vágsellye vidéki r. k. néptanítói egyesülete 1912. évi május hó 18-án, Vágsellyén az állami iskolában tartja évi gyűlését, melynek tárgysorozatán a tanítói fizetés rendezésének a kérdése is szerepel. A gyűlés után közös ebéd lesz.

Színház. A két hétre hirdetett színi szezon ismét két héttel meghosszabbították. A színházat látogató közönség kedvvel fogadta a hírt, de kérdés mit szól ehhez majd Szabó?

A heti műsor darabjai közül, melyek iránt érdeklődéssel viseltetett a közönség „A kis Lord” és „A rablólovag” volt. Az elsőnél a gyakori helyzet komikumok ügyes kiaknázásáért díszetért érdemelnek a szereplők. Az utóbbit a téli társulatunktól is volt szerencsénk látni s ha tárgyilagosa akarunk lenni, őszintén kell megvallanunk, hogy a főszerepet a „Szabó pár” sikerültebben adta a mostani „direktor párnál”. Varga B. Stefi gróf szerepében sok túlzást követett el. Galambos szerepét Dunai A. határozottan elrontotta. Emlékünkben él még Erdőss játékai, aki e szerepbe lelket vitt bele. Galambost csakis drámai erővel lehet megjátszani, ellenkező esetben üressé és hatástalanná válik. Dunainak „Hobbs és Brazovics”-féle szerepek valók. Ő ott elemében érzi magát.

„A prince” üres ház előtt ment. Ezen túlvastag kifejezésekkel telített darabra nem volt kíváncsi a közönség. A „Tiltott szerelem” csak azon esetben vált volna hatásossá, ha „Pierre” szerepét nem Lantos, hanem Hidvégi kreálta volna. Ezen befejezetlen színmű iránt az érdeklődést a játék alatt, H. Lengyel Irén és Éliás Gy. alakítása tartotta fenn. —y.

Esküdtszéki tárgyalások. F. hó 6-án vették kezdetüket a nyitrai kir. törvényszéknél az esküdtszéki tárgyalások. Dr. *Nyékhegyi* Lóthár törvényszéki elnök helyett dr. *Ehrenfeld* Gyula törvényszéki bíró elnökölt. Két ügyet tárgyalt az esküdtszék. — 6-án egy pogrányi gyújtogatási esetet, melylyel Szórád István 66 éves ottani lakos volt terhelve. A vádlottat negyedféltévi börtönrre ítélte az esküdtszék. — 7-én egy 19 éves apagyilkos *Grimmel* János nyitrafenyvesi lakos büncselekményével foglalkozott az esküdtszék. *Grimmel* március hó 15-én egy doronggal kétszer fejbevágtatta apját, mert őt részegsége miatt megdorgálta. A szerencsétlen apa a súlyos sérülés következtében még aznap kiszenvedett. Az esküdtszék dr. *Nirnsee* Bertalan védelme után halált okozó súlyos testi sértés miatt két évi fegyházra ítélte az apagyilkost.

Kiutalványozott fizetés. Lapunk egyik multkorai számában említettük *Pintér* János szakoleai tornatanár esetét. A felebbezés alatt lévő ügyben a napokban jött meg a miniszteri döntés, melynek értelmében a tornatanár, az eddigi szokáshoz híven, a nagy szüneti folyamára is megkapja fizetését. A miniszteri intézkedés általános megnyugvást keltett.

Mérnök és napszám. Privigyén történt a mult hónapban, hogy *Polaesek* Jenő mérnök a hivatalos helyiségben egy vele szemben kihívólag viselkedő napszámot állítólag „kissé erősebben” rendre utasította, s közben revolverét az íróasztalára helyezte a munkásember megfélemlítése céljából. A privigyei kir. járásbíró a napszám feljelentése folytán 10 korona pénzbírságra ítélte a mérnököt. A nyitrai kir. törvényszék, mint felebbviteli tanácsé e hét folyamán foglalkozott az ügygel és a mérnököt felmentette, mert nem látta beigazoltnak, hogy megfenyegette volna a vele szemben kihívólag viselkedő munkást.

Magyar Nemzeti Zarándoklat

Lourdesba. Nagy érdeklődés mellett folyik a jelentkezés e nagyszabású zarándoklathoz, milyen még Magyarországból nem indult soha. De ideje is volt, hogy a magyarok ne kisebb csapatokban, mind eddig tették, hanem egy impozáns tömegbe tömörülve jelenjenek meg a szűz Anya hírneves kegyhelyén, a többi nemzetek teszik. A tömörülésre a lourdesi kálváriahegyen a magyar hívek áldozatkészségéből emelendő X. státióknak fölszentelési ünnepélye nyújt alkalmat. A fölszentelés a magyar nemzeti zarándoklat jelenlétében és *Schöepfer* tarbesi püspök aszszisztenciájával, a hercegprimás képviseletében *Kohl* Medárd püspök fogja végezni. Hirt kaptunk *Lourdes*-ből, hogy a státió alakjainak föllállítása megkezdődött s mihamarabb be lesz fejezve. Mint-hogy a jelentkezési határidő május 10-ikére van megállapítva, a lelkivezető: *Gaibl* Sándor ez. apát, kanonok, Pozsony, Káptalan-utca 3., arra kéri az érdeklődőket, hogy ez időpontig küldjék be a jelentkezési lapokat, melyeket a jelentkezés sorrendjében fog beiktatni. Mindenki érdeke tehát, hogy kellő időben jelentkezzen. Programot és jelentkezési lapot szívesen küld az érdeklődőknek a lelkivezető, a ki még tudomásra adja a résztvevőknek, hogy a visszautazás Loretoából Velencei Carnons felé történik és így a tengeri út elmarad, viszont a most felavatott velencei *Campanile* megtekintésére alkalom lesz.

Megtámadott bíró. *Links* István nyitrai kir. törvényszéki bíró dr. *Staud* Gábor tszéki jegyző kíséretében *Vigvár* községben tagosítási munkálatokat végzett. A felízgatott parasztok megrohanták a hivatalos helyiséget és összetörték a bútorokat. A szorongatott törvényszéki bírót a esendőség szabadtotta ki veszélyes helyzetéből.

Pöstyénfűrdőből. *Kies* fűrdőhelyünkön Pöstyénben már erősebb hullámokat ver a fűrdői szezon élénksége. Az eddig bejelentett vendégek száma meghaladja a 3350-et. — *Machovich* János főszolgabíró fűrdőbiztosí minőségében naponta d. e. 9-től 11-ig, d. u. 3-tól 5-ig fogad a főszolgabírói hivatalban (Erzsébet-ut 4.); hasonlóképpen helyettesse dr. *Radozca* Tibor tb. főszolgabíró. — A fűrdőbizottsági iroda (fűrdőszálló, parkbejárat) naponta d. e. 8-tól 12-ig, d. u. 2-től 5-ig tartja hivatalos óráit. Bejelentések: d. e. 1/2, 9-től 11-ig; pénztár d. u. 2-től 5-ig; felszólamlások 3-tól 4-ig.

Szabadkőművesek névsora. Ismételtelen említettük már, hogy *Huszár* Károlynak „5000 szabadkőműves névsora” című könyvében kilépett és elhalt „testvérek” nevei is szerepelnek, a mi nem tévedésből vagy az adatok nem ismeréséből származik, hanem a szerző azon szándékára vezetendő vissza, hogy a könyv egyúttal embereket és a korviszonyokat is megvilágító rajz legyen. Legutóbbi közlésünk kapcsán dr. *Filberger* Gyula miavai főszolgabíró arról értesíti lapunkat, hogy ő még 1907-ben kilépett a szövetségből. Kívánságához képest ezt nyilvánosságra hozzuk.

Tűz a szállodában. Nagytapolcsányból írják lapunknak: Kedden éjjel tűz volt a helybeli *Korona*-szállodában. A szálló egyik gerendája ismeretlen okból tüzet fogott. A szálloda személyzete szerencsére idejében észrevette a veszedelmet és a tüzet lokalizálta.

Tenyészállatkiosztás. F. hó 3-án fogantatosította a zsolnai felvidéki kirendeltség küldöttsége *Tornyoson* a tenyészsertések kiosztását a gazdák között, a kik mult évi nov. hó 1-én kérték előjegyzésüket.

Sziniidény Zsolnán. *Szabó* Ferenc szintársulata, mely — mint már megirtuk — április hó 27-én kezdte meg előadásait Zsolnán, még körülbelül két hétig marad a városban. A közönség az előadások iránt élénk érdeklődést tanúsít.

A parcellázások ellenőrzése. A Magyar Gazdaszövetség igen üdvös reformot alkotott. Saját kebelében bizottságot szervezett, amely figyelemmel kíséri a parcellázási ügyleteket az egész országban és ellenőrzi azokat. A bizottság célja nemcsak a parcellázások közvetlen ellenőrzése, hanem adatok gyűjtése arra, hogy a magyar birtokpolitikának ez a fontos kérdését csakis törvény útján lehet megfelelően kielégíteni.

Vakmerő betörés. Schwarz Sándor nyitrai vankai szatészetét rövid időn belül péntektől szombatra virradó éjjel már másodízben látogatták meg a betörők. Két-három héttel ezelőtt pénzesfiókját dezmálták meg, mintegy 120 korona erejéig, most azonban már érzékenyebben megkárosították. Szekrényét feltörték és abból egy 4000 koronás takaréka, egy 1000 koronás postatakarékpénztári betétkönyveket és mintegy 100 korona készpénzt emeltek. Az árakat nem bántották, csupán a dohány készletet dezmálták meg. A esendőrség erőlyesen nyomozza a betörőket.

Vasúti előmunkálati engedély.

A kereskedelemügyi m. k. miniszter *Hasenauer* Agost budapesti mérnöknek Tornóé állomásától Moesonok, Királyi, Köpösd, Sopronya, Patta, Kisbáb, Pusztakürt, Nemeskürt és Salgócska községek érintkezésével Udvarnok községig vezetendő szabványos nyomtávú gőzüzemű h. érdekű vasútvonalra egy év tartamára az előmunkálati engedélyt megadta.

Hurokra került betörő.

Pöstyénből írja tudósítónk: Pöstyénben az utóbbi időben nagyon felszaporodott a kétes existenciájú egyének száma. Mult vasárnap történt, hogy az esti órákban egy gyanús alak a parkvilla egyik ablakából kiugrott és az ablak alá hányt lopott holmit batyuba kötve éppen távozni készült zsákmányával, midőn az egyik parkőr, ki véletlenül a helyszínére tévedt, utját állta emberünknek. A tolvaj batyuját ledobva a hátról, futásnak iramodott. A park szomszédságában lévő pékműhely alkalmazottai, a parkőr segítségkérésére figyelmessé téve, az utcára rohantak, s midőn megtudták, hogy tolvajfogásról van szó, a menekülő után vetették magukat. Vad hajszá keletkezett erre, míg végre a moziból hazatérő közönség segítségével elesíték a hivatlan látogatót. A esendőrségen megállapították, hogy az illető *Vaczo József*, egy rovvott multú esavargó, ki csak a napokban szabadult ki a börtönből.

Az egerszegi asszony hamis pénze.

A mult napok egyikén történt, hogy *Hupka Vendelné* nyitraegerszegi asszony két ludat hozott be Nyitrára eladás céljából. *Kramer Adolf* és fiai cég egyik alkalmazottja, *Benau M.* vette meg őket 7 korona 60 fillér áron. *Benau* nem lévén aprópénze, egy 20 koronás bankjegyet váltott *Stern* gabonakereskedőnél. Az asszony a pénzt egy kendőbe kötötte. Később bevásárlásokat tett a városban. Higanyt, szeszt, rumot vett egyes üzletekben, a fenmaradt 6 kor. 24 fillérrel pedig hazafelé tartott. Darázs község határában az asszony véletlenül zsebébe nyúlt, de legnagyobb meglepetésére pénzt rendkívül esillogónak találta. A kendővel kezdte dörzsölni a koronákat, hátha visszanyerik eredeti színüket, de minél jobban tisztogatta őket, annál fényesebbek lettek. A szegény asszony megszeppent. A libák árát bizonyára hamis pénzzel fizette ki a vevő, így töprengett magában. Visszafordult a városba és betért özv. *Guttman Karolin* üzletébe, hol megvizsgálta a pénzt. *Guttman* állítólag hamisnak találta a pénzt. *Ugyanezen* nézetet volt *Maloveczky* vamos is. Az asszony erre betért *Stern* üzletébe, a hol a vevő pénzt váltott, és felszólította a kereskedőt a pénz kieserülésére. *Stern* persze nem volt hajlandó eleget tenni az asszony kívánságának. Ugymond ő jó pénzt adott *Benau*nak. *Hupkáné* a rendőrségen is megfordult; ott is gyanúsak találták a pénzt. Végre *Racskovics Győző* szabó megfejtette a rejélyt. Az asszony ugyanis a vásárolt hi-

ganyt is abba a kendőbe kötötte, amelyben pénze volt. A higany az úton kiszóródott és rátapadt a pénzre. Így magától értetődik, hogy a pénz színét változtatta.

Gyufaoldatot ivott. A *Pitzer* és *Hauser*-féle Hungaria-kávéház felirónője, *Menczer Zsófi* mult pénteken öngyilkossági szándékból gyufaoldatot ivott. Lakásadója idejekorán értesült az életunt leány végzetes tetteről, orvost hívatott, a kinek sikerült megmentenie az öngyilkos jelöltet.

Gyilkos napszám. Érsekújvárról írják lapunknak: Vértagyasztó jelenet játszódott le vasárnap délután az érsekújvári vasúti állomás mellett. A gazdasági egyesület által rendezett lóvadász után egy *Löwenstein* nevű szempei lókereskedő összetűzött *Deák Lajos* érsekújvári napszámossal, állítólag azért, mert *Deák* keveselte a lókereskedő által fizetett napibért. A vita hevében *Löwenstein* botjával végigvágott a napszámson. *Deák* erre kést rántott és szíven szúrta a lókereskedőt, ki rövid idő múlva, még a helyszínén kiszenvedett. A gyilkos napszámot letartóztatták és másnap átkisérték a nyitrai ügyészség fogházába.

Egy család szerencsétlensége.

Beéd községben történt a napokban, hogy egyik ottani jómódú gazdának lépfeében elhullott az ökre. Az állatorvos elrendelte a döglött állat elásását. Egy szegény napszám az éj sötét leple alatt kiásta az ökröt a veremből, húsát feldarabolta és egy részét másnap ebédre elkészítette az asszony által. Az egész család evett a döghúsból, aminek aztán szomorú következménye lett. A napszám és felesége még az nap folyamán borzalmas kínok között kiszenvedtek, suhancfiuk pedig a halállal vívódik a kórházban.

Közgazdaság.

Az érsekújvári lóvadász május hó 5-6 án a Nyitrai Gazdasági Egyesület által rendezett XXX. tavaszi luxus lóvadász kedvező időjárás mellett folyt le.

Lóanyag nagy mennyiségben lett felhajtvá, de kevés kereskedő jelent meg ezidén a vásáron s így aránylag kevés ló lett eladva.

A gyengébb forgalomnak az volt az oka, hogy a budapesti tavaszi luxus lóvadász épen egy héttel megelőzte az érsekújvárit és ide nagy mennyiségű ló lett felhajtvá, a melyből a kereskedők normális áron fedezhették szükségletüket, míg az érsekújvári vásáron az eladók magas árakat kívántak. A vásárra mintegy 2000 drb. ló lett felhajtvá.

Telefon.

M-y. Szántás. Sok mindenfélét kell kerülni, ha helyes magyarsággal akarunk írni. Így a „*daóra*” szót is. A magyar *daol* ugyan, de nem „*daozik*”, hanem *ellenez*, s azért nem mondja: „*Ennek vagy annak daóra, hanem ennek vagy annak ellenére*”. A *daozást* hagyjuk meg a *troz dem* németnek.

3978/1911. t.lk. szám.

Árverési hirdetmény.

Alúírott bíróság közzé teszi, hogy *Szolcsányi Mihály* és neje *szül. Kolárik Mária* utóbbi ügyis mint *kisk. Kmety Jozefina* t. és t. gyámjának **Jankula Györgyné szül. Kmety Anna** elleni tulajdonközösség meg-

szüntetése és jár. kielégítése iránti végrehajtási ügyében a területéhez tartozó s a privigyei 1012. számú t.jkben I. 1-3. sorszám alatt felvett ingatlan 1184 korona kikiáltási árban **1912. évi május hó 20-ik napjának** d. e. 10 órájkor (ezen kir. járásbírósg telekkönyvi hivatalában) 1184 korona kikiáltási ár és 118 korona 40 fillér bánatpénz letétele mellett a becsáron alul is eladatni fog, de a kikiáltási árnak a Vhn 26. §-ában megjelölt 2/3 részén alul nem.

A vevő a bánatpénzt a Vhn 25. § a értelmében kiegészíteni köteles.

A vételár az árverés napjától számítot 30, 60, 90 nap alatt három egyenlő részletben 5% kamattal együtt a bírói letéptéztárba fizetendő részletbe fog beszámíthatni.

Árverési feltételek a bíróságnál valamint fent nevezett község előjáróságánál megtekinthetők.

Privigyén, 1912. évi január hó 8-án.

A privigyei kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság, *Tivadár* sk. kir. járásbíró.

A kiadmány hitelűl:

Heller,

kir. telekkönyvvezető.

88 1-1

7156/912. p. sz.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a privigye-nyitrai vasút építéséhez szükséges területek kisajátítása iránti ügyében 41,000 korona összeget bírói letétbe helyez.

Végzés.

Tekintettel arra, hogy a m. kir. államvasutak által a privigye-nyitrai vasút céljaira kisajátítandó területek és épületekre a nagymélt. m. kir. kereskedelmi miniszter úr 13209/912. sz. a. a kisajátítási eljárást elrendelte, tekintettel arra, hogy Privigye és Rásztöny községek határában levő földterületek és felülépitményekre vonatkozólag a kártalanítási eljárás 6313/912. p.-sz. a. már folyamatba tétezt, s így ezáltal esakis a Nyitrai község területéből elfoglalt területek és felépitmények képezik a kártalanítási eljárás tárgyát, emélfogva a kir. törvényszék a nyitrai község területéből a vasút céljaira kisajátított területek és felépitményekre vonatkozólag a kártalanítási eljárást az 1881. évi XLI. t.-c. 46. §. alapján a kir. törvényszék hasonlólag folyamatba teszi, s a m. kir. államvasutak és az egyes földtulajdonosok között az egyezség megkísérlése céljából tárgyalási határnapul **1912. május 31-ik napjának d. e. 9 óráját Nyitrai község házahoz** kitűzi, arra az érdekelt feleket s a vasútvonal kártalanítására 6213/912. p. sz. alatt már kinevezett dr. *Kramer Emil* ügygondnok a kiskorúak érdekében Nyitra vármegye árvaszékét azzal idézi meg, hogy elmaradásuk a kártalanítási eljárást akadályozni nem fogja.

Egyidejűleg hirdetményt boesájt ki s azt 3-szor a Nyitrai Szemlében és 1-szer a budapesti közlönyben közzétetni rendeli, a hirdetményt közzététel végett Nyitrai község előjáróságának megküldi, s a hirdető táblára kifüggeszteni rendeli, s meghagyja a kisajátító félnek, hogy a hirdetményt a hivatalos közlönyben egyszer tegye közzé, s a hirdetőpéldányt a tárgyalás napján a kiküldöttnek mutassa be, s hogy a kisajátítandó területekre vonatkozó betétkivonatokat a teherlappal együtt a tárgyalás alkalmával mutassa be, Nyitrai község bírójának pedig meghagyatik, hogy e hirdetmény közzétételét ide jelentse be.

Az eljárás foganatosításával *Havas Lajos* kir. törvényszéki bírót küldi ki.

Végül a m. kir. államvasutak által a m. kir. adó- mint letéthivatalnál 85-85/912. n. t. sz. a. bírói letétbe helyezett 41,000 korona összegből 40,100 korona összeg a bírói letétbe beutalványoztatik, utasítatik a nyitrai m. kir. adó- mint letéthivatal, hogy ezen összeget további bírói intézkedésig letételeg kezelje, 1000 korona összeget pedig a nyitrai kir. törvényszék elnöki letéte részére fizessen ki.

Arra való tekintettel, hogy Privigye község határában az összeírás 14. 15. 16/a. 16/b. a rásztönyi összeírás 1. sz., a nyitrai bírói összeírás 7/1. 7/2. és 8. sz. a. felsorolt épületeket is birtokába akarja venni a kisajátító

Figyelem!

Megérkeztek:

Figyelem!

Friss liptói túró
Friss ementhali sajt
Friss gróji sajt
Friss szalámi (magyar)
Friss saláta olaj
Friss uborka ecetben
Friss borecet izletes
Friss ásványvizek

Raffia, kékkő, szőlőkötözőfonál,
finom zabori bor:

1 nagy üveg zamos bor 1.— f.
1 nagy üveg zabor gyöngye 1-20 „
1 nagy üveg zabori rizling 1-30 „
1 nagy üveg zabori vörös 1-40 „
Üres palackok 10 f.-ért visszavétnek.

PÉCS EDE kereskedő és szőlőbirtokos NYITRÁN.

88. 1-52.

m. kir. államvasút, s ez csak az esetben rendelkezhető el, ha azok előzőleg felbeesültek, s a becsértéket a kisajátító fél bírői letétbe helyezi. — ennél fogva az 1881. évi XLI. t. c. 45. §. értelmében a kir. törvényszék a szakértői bírói becsüt ezen felülepítményekre elrendeli, s annak foganatosítására határidőül Privigye községében megkezdendőleg 1912. május 7-ik s következő napjait d. e. 8 óráját kitűzi, s arra Juhász Sándor, Stefkovics Lajos, Tomasehek Károly nyitrai lakos műszaki szakértőket megidéz s ehhez az érdekelt feleket is és az ügygondnokot meghívja.

A Nyitramegyei Szemlé kiadó hivatala felhívja, hogy a hirdetényt 3-szor tegye közzé s a hirdetéspéldányokat a nyugtával együtt még a kitűzött tárgyalás előtt a kir. törvényszékhez mutassa be.

Nyitra, a kir. törvényszék, mint polgári bíróságnál 1912. évi április hó 28. napján.

Dr. Stans G. Névery
t. jegyző. 83 2-3 kir. törvényszéki elnök h.

6313/1912. polg. szám.

Hirdetmény.

Aulírott kir. törvényszék ezennel közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutak által a Privigye—nyitrai vasútvonal céljaira Privigye—Rásztöny községek földterületeiből elfoglalt területek és felülepítmények kártalanítása céljából az eljárást folyamatba tette, a kártalanítási tárgyalásra Privigye községéhez 1912. május 30-ik délelőtti 9 óráját, Rásztöny községéhez 1912. május 30-ik napjának délután 3 óráját tűzte ki, amelyre a m. kir. államvasutak igazgatósága mint kisajátító fél, s az érdekelt telekkönyvi tulajdonosok oly hozzáadással idéztetnek meg, hogy a tárgyalásról való elmaradásuk a kártalanítási eljárást akadályozni nem fogja.

Az eljárás foganatosítására Havas Lajos kir. törvényszéki bírót küldte ki.

Nyitra 1912. évi április hó 16-án. A nyitrai kir. törvényszék mint polgári bíróság.

Dr. Adamis Névery
t. jegyző. (77 3-3) kir. tszéki elnök h.

6313/1912. polg. szám.

A m. kir. államvasutak által a privigye—nyitrai vasútvonal céljaira Privigye és Rásztöny községek határában felosztandó területek kisajátítási ügyiratait Nyitra vármegye közigazgatási bizottsága a kártalanítási eljárás folyamatba tétele okából átteszi.

Végzés.

Tekintettel arra, hogy a m. kir. államvasutak által a privigye—nyitrai vasútvonal céljaira Privigye és Rásztöny községek határában szükséges és a kisajátítási tervben és összeírásban kintüntetett területekre és felülepítményekre nézve a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszter 13209/912. sz. a. kelt rendeletével a kisajátítási jogot megengedvén a kir. törvényszék arra való tekintettel, hogy a m. kir. államvasutak és egyes érdekelt tulajdonosok között a kártalanítási ár tekintetében az egység létre nem jött, a kártalanítási eljárást az 1881. évi XLI. t. c. 46. §. értelmében folyamatba teszi, s ennek alapján az érdekelt felek között az egység megkísérlése s ennek esetleg nem sikerülte esetén a becsülés foganatosításához szükséges szakértők bejelentése céljából a tárgyalási határidőül 1912. évi május 30-ik napjaul délelőtti 9 óráját Privigye község házához és ugyanazon nap délután 3 óráját

Rásztöny község házához kitűzi, s arra a m. kir. államvasutak igazgatóságát, nemkülönben a telekkönyvi érdekelteket u. m. Simának szül. Adamék Istvánné, Gyurják Bálint, Gyurják János, Gyurják Júlia és kisk. Gyurják József gyámja Sztruhár János, Brestyenzky Sándor, Brestyenzky Gabriella, Brestyenzky Kálmán és kisk. Brestyenzky Berta gyámja Gyurják Bálint, Hulják György és neje Schnirez Angyalka, Bieliczky János, ifj. Bieliczky János és kisk. Meszár Imre gyámja Kárpis Imre, Kárpis Mária privigyei, Kridl Adolf budapesti lakos (lakik Főherceg Sándor-utca 36. sz.), Spitz Zsigmond rásztónyi lakosok, az ismeretlen tartózkodású érdekelt felek részére ezennel kinevezik dr. Kramer Emil nyitrai ügyvéd mint ügygondnok, valamint az érdekelt kiskorúak nevében Nyitramegye árvaszéke oly hozzáadással idéztetnek meg, hogy elmaradásuk a kártalanítási eljárást akadályozni nem fogja.

Egyidejűleg a hirdetmény kibocsátatik, s meghagyatik a kisajátítási levő félnek, hogy a hirdetményt egyszer a hiv. közlönybe tegye közzé, s a hirdetéspéldányt, valamint a kisajátítás alá kerülő ingatlanokra vonatkozó betétkivonatokat hit. alakban ide mutassa be.

Végül meghagyatik a kisajátító levő félnek, hogy az esetleg elrendelendő bírói becsüt költségeinek fedezésére 1000 koronát a tárgyalás napjáig helyezzen elnöki letétbe.

A hirdetmény egy példánya a Nyitramegyei Szemle kiadóhivatalának 3-szori közzététel végett kiadatik, egy példánya a hirdető táblára kifüggesztetni, egy példánya Privigye község előljárási bizottságának, egy példánya Rásztöny község előljárási bizottságának megküldetni rendeltetik azzal, hogy a közzététel megtartását ide jelentsék be; a Nyitramegyei Szemle kiadóhivatala pedig azzal, hogy a hirdetéspéldányokat a nyugta kapcsán ide terjessze be.

A kártalanítási eljárás foganatosításáról a kir. törvényszék Havas Lajos kir. törvényszéki bírót bizza meg.

Nyitra 1912. évi április hó 16. A nyitrai kir. törvényszék mint polgári bíróság.

78 3-3

Dr. Adamis
t. jegyző.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSBE

Hirdetések

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitra, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, — ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, címadákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

15 17-52.

JANKELA JÓZSEF

„épület- és”
díszmű-bádogos

Készít és raktáron tart konyhaberendezéseket, zománczott kék edényeket, fürdőkádákat, angol szobaclosetteket, szabadaimazott John-féle kéménytoldókat és mosógépeket, stb. stb. Elvállal házbefedéseket házi villanycsengők felszerelését, villámhárítókat, vízvezetékek felszerelését és javítását, fekvő- és lógócsatornákat stb. stb. pontosan és mérsékelt áron.

Nyitra, Hid-u. 14.

(41 13-52)

TELEFON
SZÁM 66.

Felhívom a n. é. közönség szives figyelmét vas-, festék-, olaj-árú, faszén-, gázcső- és mindennemű építési anyagok nagyban és kis mennyiségben való eladására. Chamott-tégla és chamott-liszt, gyarak és szeszföldék számára jutányos áron.

„Asbest-tetőpala” egyedüli árusítója Nyitra.

Répa villák, trágyavillák, vakarók, ekevas-árú, rúdvas tengelyek, ökörpatkók, mindenféle vasárú, vasalások, fedőlemez, kátrány, cemen, gipsz, izoler lemez, szarító fali asfalt, stukatornád, angol kocsilakk, Weihrauch-féle padlóilakk, faszén, olaj, por- és kocsifestékek különféle színekben, cilinder- és gepolaj, vaselin, patkocsír, carbolinium és egyéb hazicikket nagymennyiségben raktáron tartok.

Vidéki rendelések gyorsan s pontosan eszközöltetnek!

52 10-13.

Linkenberg József vaskereskedése és építőanyag nagy raktára Nyitra.

TELEFON
SZÁM 66.

8898/911. btó szám.

Ő Felsége a Király Nevében!

A nyitrai kir. törvényszék mint büntető bíróság Links István kir. törvényszéki bíró elnöke alatt, Róth Kornél kir. törvényszéki bíró, Dobák Géza kir. törvényszéki bíró, mint szavazó bíró, valamint Horesin Béla kir. törvényszéki jegyző mint jegyzőkönyvvezető részvétele mellett a vádtanácsnak 1911. évi 7714. sz. a. kelt vádiratában id. Rudnay István vádlott ellen nyomtatvány útján elkövetett rágal-mazás vétsége miatt foglalt vád fölött a kir. törvényszék 1911. évi 7714. sz. a. kelt végzése folytán dr. Fischer Ede kir. ügyész mint köz-vádlónak, Keletsényi Béla főmagánvádlónak, dr. Lelley Jenő ügyvéd mint főmagánvádló képviselőjének, szabadlábban lévő vádlottnak és dr. Sztránszky Izor ügyvéd mint védőnek jelenlétében 1911. évi augusztus hó 2-ik napján Nyitrán megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után következőleg

ítelt.

Szabadlábban levő id. Rudnay István 84 éves római katolikus vallású, divékujfalusi születésű és lakos özv. ügyvéd és földbirtokos vagyonos vádlottat bűnösnek mondja ki a btk. 258. §-ába ütköző, a 259. §. szerint minősülő nyomtatvány útján elkövetett rágal-mazás vétségében, melyet az által követett el, hogy a Nagytapolcsányban megjelenő „Felsőmagyarországi Lapok” című újság 1910. évi június hó 17-én megjelent számának „Nyilt-tér” rovatában „Nyilatkozat” című közleményében Keletsényi Béla főmagánvádlóról a következő — valódisága esetén főmagánvádlót közme-gvetésnek kitévő — tény állította: „Jól tenné a Nyitramegyei Szemle című hirlap, ha ely-társainak szeméjtét sópörné, ha Keletsényi esperesplébános vadházasságát egy kanonok s püspöki vikárius nővérel és családalapítá-sukat bírálgatná. Nem tudta az illető kanonok úr, mint udvari pap, megakadályozni és meg-szűntetni ezt a vadházasságot? Most, hogy az illető püspöki vikárius lett, reménye lesz Ke-letsényinek, hogy kanonokká fog előléphetni” s ezért a btk. 259. §-a alapján a 92. §. alkalmazásával 300 korona pénzbüntetésre mint fő-és 100 korona pénzbüntetésre mint mellék-büntetésre ítéli, melynek végrehajtását azon-ban abn. 1. §-a alapján felfüggeszti.

A kiszabott pénzbüntetés a nyitrai kir. ügyészségnél fizetendő, az 1892. évi 27. t.-e. 3. §-ában jelzett célokra fordítandó s behaj-tatatlanság esetén a btk. 53. §-a értelmében minden egyes 10 korona 1 napi vagyis a ki-szabott 300 kor. pénzbüntetés összesen 30 napi, a 100 kor. pénzbüntetés pedig összesen 10 napi fogházbüntetésre átváltoztatandó.

Köteles vádlott a bp. 480. §-a alapján a még netán felmerülő bünygi költséget az 1890. 43. t.-e. 9. §-ában meghatározott módon a m. kir. államkincstárnak megtéríteni.

A kir. törvényszék elrendeli, hogy jelen ítélet jogerőre emelkedése után indokaival együtt a btk. 277. §-a alapján a Felsőmagyar-országi Lapokban, ha pedig az megszűnt a Nyitramegyei Szemle-ben az elítelt költségére közzététessék.

Köteles vádlott 180 kor. ügyvédi képví-seleti költséget Keletsényi Béla főmagánvádló-nak 15 nap alatt s végrehajtás terhe mellett megfizetni.

Indokok.

A kir. törvényszék a főtárgyaláson meg-ejtett bizonyítási eljárás során vádlott beisne-résével az ítélet rendelkező részében foglalt tényállást találta beigazoltnak.

Ezen tényállás szerint vádlott cselekmé-nye a btk. 258. §-ába ütköző 259. §-a szerint minősülő nyomtatvány útján elkövetett rágal-mazás vétségét mindenben megállapítja, miért is vádlottat abban bűnösnek kellett kimondani.

A bíróság a büntetés mérvének kiszabá-sánál enyhítő körülménynek vette, vádlott büntetlen előéletét, magas életkorát, valamint azt, hogy a bűncselekményt választási moz-galmak közepette felhevülésében követte el, egy hirlapi közleményben foglalt támadás foly-tán, melyekkel szemben súlyosító körülmény föl nem merült s így a btk. 92. §-ának indokolt alkalmazásával csupán pénzbüntetésre ítélte.

Tekintettel vádlott életkorára, magas mű-veltsége fokára és egyéniségére a bíróság a büntetés végrehajtását a bn. 1. §. alapján fel-

függesztette, mivel a felsorolt körülmények elég biztosítékot nyújtanak, hogy elítelt ha-sználó bűncselekmény elkövetésétől a jövőben tartózkodni fog.

Az ítélet egyéb rendelkezése vádlott bü-nösségének jogszerű folyamánya.

Jelen ítélet jogerős és végrehajtható.

Nyitrán, 1911. augusztus 2-án. — A kir. törvényszék mint büntető bíróság.

Hodinka,

t. jegyző.

Névery,

87 1-1 kir. törvényszéki elnök h.

7156/912. p. szám.

Hirdetmény.

A nyitrai kir. törvényszék ezennel köz-hírré teszi, hogy a m. kir. államvasutak által, a privilegye—nyitrabányai vasútvonal céljaira felhasználandó területek kártalanítását a nyitra-bányai község határában levő földterületek és felülepítményekre nézve elrendelvé, az egyez-ségi tárgyalás megtartására határidőül **1912. május 31-ik napjának d. e. 9 óráját Nyitrabánya község házához** kitézi, s arra a kisajátító felet, valamint az egyébként érde-kelt feleket oly hozzáadással idézi meg, hogy elmaradásuk a kártalanítás felett hozandó ér-delemleges határozatot nem gátolja.

Nyitrán, a kir. törvényszék mint polgári bíróságnál, 1912. évi április hó 28. napján.

Dr. Staud G.

t. jegyző.

Névery

(82 2-3) kir. törvényszéki elnök h.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 29. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek meg-felelően s higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrásztermét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkákat, ugymint: loknikat, frizeteket, frufukát, hajbetéteket, egész és félpárokákat, haj-fonatokat, női fésülést, haj és szakálfes-tést, tyukszemvágást jutányos áron.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Vidéki megrendeléseket pontosan a be-küldött hajminta szerint lelkiismeres-: : : tesen, utánvétellel eszközöl. : : :

Hajfestékek nagy választékban minden színben. — Divatos haj-munkák készítése és raktára.

Kész hajfonatok 8 kor., turbán loknik, fűrtchignon 6 koronától feljebb minden létező színben kaphatók. 1 drb. lokniké-szítése saját hajból 50 fillér. 142. 35—52.

Ugyanott egy nő tanoncnak felvétetik.

Szolid és pontos kiszolgálás!

WALTHERR GIDA

katholikus cég, az arany érdemkereszt tulajd.

üvegfestészete

Telefon 70-01. **Velencei és üveg mozaik intézete** Telefon 70-01.

Budapest, VIII., Conti-utca 25.

Készít művészi kivitelű festett

TEPLOMABLAKOKAT

66. 19—52.

velencei és üveg mozaikot a leg-egyszerűbbtől a leggazdagabb kivitelig jutányos árak mellett.

1909. évben készült munkák:

Veszprémi székesegyház 32 ablak. — Hódcsági templom Bács m. 15 nagy ablak. — Szigetvári templom 10 ablak. — Sátoraljujhely 8 nagy ablak. — Sárospataki főtemplom 12 nagy ablak. — Szabadkai, Pécsi, Bártfai és Kóhalmi Szent Ferenc-rendi templomokban 47 nagy ablak. — Budapesti örökimádási templom 4 nagy ablak és 28 kisebb szőnyeg ablak. — Továbbá a Tornyosi, Németprónai és Trencsényi templom festett ablakai.

Színes mintarajzokat díjmentesen küldök. : : Számos kitüntetés és elismerés a készített munkák után. Kívánatra költségemen a helyszínre utazom.

Kitüntette az Orsz. Iparegyesület nagy ezüst érdmével és dicséző oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS BÖRKERESKEDŐ

0000 NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM. 0000

Telefon szám: 144.

158. 30-0.

Telefon szám: 144.

A nagyérdemű közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzle-temben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 kor.-tól 18 koronáig női divat cipőket 12 kor.-tól 18 koronáig szállíthatok. — A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri,

kiváló tisztelettel Sulgán András divatcipész, borkereskedő.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.